

Примљено:	22.07.	2016
Служба:	Број:	Поларог:
06	2038	

ЗАХТЕВ ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

**СТРУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКИХ, ФИЛОЗОФСКИХ, СОЦИОЛОШКИХ И ИСТОРИЈСКИХ
НАУКА, УНИВЕРЗИТЕТА У ПРИШТИНИ**

Молим да у складу са чл. 55. Закона о високом образовању и чл. 64. и 69. Статута Универзитета дате сагласност на извештај о урађеној докторској дисертацији:

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
Презиме и име кандидата
Татјана П. Компировић
Датум и место рођења
10. 03. 1976. Добратићи, Скендер Вакуф, БиХ
Радно место и назив установе у којој је кандидат запослен
Асистент, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица
ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
Назив факултета и универзитета
Филозофски факултет, Универзитет у Приштини, Одсек за педагогију
Назив студијског програма основних академских студија
Педагогија
Година положеног завршног испита и просечна оцена на основним академским студијама
2001. година, 8,28
ДИПЛОМСКЕ – МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
Назив факултета и универзитета
Назив студијског програма мастер академских студија
Година положеног завршног испита и просечна оцена на мастер академским студијама
ДОКТОРСКЕ СТУДИЈЕ
Назив факултета и универзитета
Назив студијског програма докторских студија
Датум и место објављивања конкурса
Датум уписа доктроских студија
Датум и година положеног задњег испита докторског студијског програма
ПОСЛЕДИПЛОМСКЕ СТУДИЈЕ ПРЕМА РАНИЈИМ ПРОПИСИМА
Назив факултета и универзитета
Филозофски факултет, Универзитет у Приштини са седиштем у Косовској Митровици
Датум и година уписа последипломских-магистарских студија
12.03.2002.
Назив магистарског рада
<i>Улога наставника у оспособљавању ученика за самостални рад</i>

Научна област
Педагогија
Датум и година одбране магистарског рада
08. 09. 2011. год.
Број публикованих радова: (навести најмање два најважнија рада кандидата из научне, односно уметничке области из које је тема дисертације)
<ul style="list-style-type: none"> • Компировић, Т., Минић, В. (2013). Породица као агенс развоја социјалних компетенција ученика. Ур. Бранко Јовановић, Међународни тематски зборник, <i>Појединац-породица-друштво у транзицији</i>. Филозофски факултет, Косовска Митровица, 336-357. • Компировић, Т. (2014). Influence of family on the development of children's social competence. <i>Lifelong learning: Continuous education for sustainable development</i>, 12 (1), 112-114. • Минић, В. Л., Компировић, Т. (2014). Функције и проблеми савремене породице у васпитању деце раног узраста. <i>Зборник радова Учитељског факултета</i>, Призрен-Лепосавић, (8), 27-40. • Компировић, Т., Živković P. (2012). Teacher professional identity, creativity and cooperation: results of an empirical study. <i>Journal of Educational and Instructional Studies in the World</i>, 2 (3), 171-179. • Компировић, Т., Макевић, С. (2010). Основни проблеми у васпитању и образовању деце предшколског узраста Косова и Метохије на размеђи XX и XXI века. Међународни тематски зборник: <i>Косово и Метохија у цивилизацијским токовима</i>. Филозофски факултет, Косовска Митровица, Књига 5, стр. 157-175. • Радојевић, Т., Компировић, Т. (2012). Интеграција деце с посебним потребама у редовну школу. Међународни тематски зборник: <i>Унапређивање квалитета живота дјеце и младих</i>. Удружење за подршку и креативни развој дјеце и младих и Едукацијско-рехабилитацијски универзитет у Тузли, Тузла, 645-655. • Башчаревић, И., Компировић, Т. (2012). Друштвене прилике у Косовској Митровици између два Светска рата. Међународни тематски зборник: „<i>Косово и Метохија 1912-2012</i>“. Филозофски факултет, Косовска Митровица, стр. 351-367. • Компирович, Т., Живкович, П., Радоевич, Т. (2012). Современная школа – основа пожизненного обучения и самообразования учащихся. Материалы 10-й юбилейной международной конференции: <i>Непрерывное образование в интересах устойчивого развития</i>. Ленинградский государственный университет имени А. С. Пушкина, Санкт-Петербург, Выпуск 10, Часть I, 144-147. • Компировић, Т. (2012). Васпитач у инклузивном процесу. Зборник радова са Осмог симпозијума са међународним учешћем: <i>Васпитач у XXI веку</i>. Висока школа за васпитаче струковних студија, Алексинац, стр. 605-612. • Компировић, Т., Ваšаревић, I. (2013). Educators-the ones that carry inclusive changes in preschool education republic serbia. <i>Journal of educational and instructional studies in the world</i>, Volume 3, Issue 2, Article 06 , 37-43. • Мушикић, I., Компировић, Т. (2014). The importance of student activity in educational process. <i>Teacher international journal</i>, vol. 7, 205-210.

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

Назив дисертације

Утицај породице на развој социјалних компетенција ученика

Веб адреса на којој се налази извештај Комисије о научној заснованости теме

<http://fifa.pr.ac.rs/>

Научна област УДК(текст)

37-педагогија

Ментор и састав комисије за оцену дисертације

- **Проф. др Бранко Јовановић**-ментор, редовни професор Филозофског факултета, Универзитет у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, научна област Педагошке науке, ужа научна област Општа педагогија;
- **Проф. др Радивоје Кулић**, члан, редовни професор Учитељског факултета у Призрену-Лепосавић, Универзитет у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, научна област Педагошке науке, ужа научна област Образовање одраслих и Савремени педагошки правци;
- **Проф. др Јасна Љ. Парлић Божовић**, члан, редовни професор Филозофског факултета, Универзитет у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, научна област Педагошке науке, ужа научна област Национална историја педагогије;
- **Проф. др Радмила Миловановић**, члан, ванредни професор Факултета педагошких наука, Универзитет у Крагујевцу-Јагодина, научна област Психолошке науке, ужа научна област Медицинско-психолошке науке (интерполарни ниво);
- **Доц. др Игор Ђурић**, члан, доцент Филозофског факултета, Универзитет у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, научна област Педагошке науке, ужа научна област Образовање одраслих и Савремени педагошки правци.

Значај и допринос докторске дисертације

Докторска дисертација Татјане Компировић под насловом „*Утицај породице на развој социјалних компетенција ученика*“ бави се теоријским проучавањем и емпиријским истраживањем кључних аспеката утицаја породице у погледу развоја социјалних компетенција ученика. Сложеност проблема проучавања и емпиријског истраживања објашњена је у теоријском делу рада, као и педагошки, практични и научни значај теме. Кандидаткиња утицај породице на развој социјалних компетенција ученика разматра са више аспеката, сагледавајући овај феномен посебно у оквиру специфичних социодемографских карактеристика породице и различитих стилова у васпитању родитеља.

Компировић има у виду да се у последњим деценијама 20. века интезивирају дискусије о феномену социјалних компетенција. У том смислу кандидаткиња у дисертацији наглашава значај социјалних компетенција, које у условима савременог живота постају битна претпоставка за успешно функционисање сваког појединца. Због тога се појам социјалних компетенција налази у средишту бројних европских реформи и као ознака за стандарде у оспособљавању и пракси ученика, све више улази у европске и националне оквире наставних планова и програма. С обзиром на ову нову реалност, предмет истраживачког интереса у све већој мери постаје феномен социјалних компетенција.

Студије и истраживања које се односе на социјалне компетенције ученика и њихову повезаност са породичним окриљем и приликама, до сада су имала претежно психолошки и социолошки карактер. Међутим, мали је број радова који овом проблему приступају са педагошког аспекта. Стога ова дисертација даје значајан допринос у систематизацији и критичкој процени социолошких, психолошких и концепата сродних друштвених наука за разумевање повезаности породице и социјалних компетенција

деце. Посебна вредност ове дисертације огледа се у педагошком промишљању и тумачењу васпитних утицаја породице у погледу развоја социјалних компетенција ученика.

Комисија констатује да докторска дисертација кандидаткиње Татјане Компировић под насловом „Утицај породице на развој социјалних компетенција ученика“, представља оригиналан прилог педагошкој науци и конкретан допринос педагошкој пракси.

Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оргиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној, односно уметничкој области

- Докторска дисертација мр Татјане Компировић, под насловом „Утицај породице на развој социјалних компетенција ученика“, посвећена је до сада мало проучаваном проблему у нашој педагошкој науци.
- Кандидаткиња је у теоријском делу рада изложила и образложила све битне елементе конструкта социјалних компетенција и кључне педагошке аспекте који у највећој мери одређују утицај породице на њихов развој;
- Анализе и оцене кандидаткиње у овом делу рада засноване су на бројним и релевантним домаћим и страним изворима.
- У методолошком приступу проблему истраживања кандидаткиња је показала завидан ниво методолошке културе, што јој је омогућило да студиозно осмисли процес истраживања одабраног проблема проучавања.
- Емпиријска верификација одабраног проблема, заснована је на методолошким претпоставкама (јасан предмет истраживања, циљ, хипотезе, методе, технике и инструменти истраживања и др.), што је кандидаткињи пружило могућност за студиозну анализу и извођење релевантних закључака.

Имајући у виду доступне изворе за проучавања из области поднетог рукописа докторске дисертације, као и напред изложене аргументе, Комисија је утврдила да је докторска дисертација под насловом: „Утицај породице на развој социјалних компетенција ученика“, кандидаткиње мр Татјане Компировић, проистекла из оригиналног научно-истраживачког рада и да је заснована на савременим научним сазнањима са фундаменталним теоријским значајем у педагошкој науци и широком примени у педагошкој пракси.

Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној, односно уметничкој области

Татјана Компировић, рођена је 10. марта 1976. године у Добратићима, СО Скендер Вакуф, Босна и Херцеговина. Основно образовање, започела је у школи „Светолик Лазаревић Лаза“, у селу Бјелуша код Ариља, а окончала га у Основној школи „Јован Цвијић“ у Зубином Потоку. У истом месту, касније је завршила и општу гимназију у средњој школи „Григорије Божовић“. Филозофски факултет, студије педагогије уписала је школске 1996/1997 године, а завршила их 21. јуна 2001. године, на Универзитету у Приштини (Косовска Митровица), са просечном оценом 8,28.

Последипломске студије Педагогије, започела је на Филозофском факултету, Универзитета у Београду, децембра 2001. године, и наставила их на Филозофском факултету на Одсеку за педагогију, Универзитета у Приштини, марта 2002. године. Татјана Компировић је на овим студијама, успешно положила све планом предвиђене испите, са просечном оценом 9,00. Магистарску тезу из области педагогије, под насловом „Улога наставника у оспособљавању ученика за самостални рад“, одбранила је на Филозофском факултету у Косовској Митровици, под вођством ментора проф. др Радивоја Кулића, дана 08.09.2011. године, и тако стекла звање Магистар педагошких наука. На истом факултету, пријавила је тему докторске дисертације. Сенат Универзитета у Приштини на седници одржаној 29. марта 2013. године, дао је сагласност на тему „Утицај породице на развој социјалних

компетенција ученика", а за ментора је именован проф. др Бранко Јовановић.

На Филозофском факултету, Универзитета у Приштини, на студијској групи за педагогију, изабрана је у звање асистента-приправника у школској 2002/2003 години, за предмете Предшколска педагогија и Методологија педагошких истраживања. Каснијим реизбором, преузела је предмет Методика друштвено-хуманистичких наука, те заједно са Предшколском педагогијом, на овим предметима и сада изводи наставу/вежбе.

Више узастопних година, обављала је функцију секретара Одсека за педагогију (од 2007. до 2012. год.). У процесу стварања новог студијског програма за основне и мастер студије Педагогије, по Болоњској декларацији и акредитацију истог, била је активно ангажована.

Учествовала је на више међународних научних скупова из области друштвено-хуманистичких наука. Објавила је неколико научних радова. Била је ангажована као научник-истраживач на научном пројекту „Наставни рад у школама на Косову и Метохији у условима друштвене кризе” (број 401-00-00052/2010-01) који је финансирало Министарство за науку и технолошки развој Републике Србије у оквиру програма промоције и популаризације науке. Пројекат је реализован од стране Катедре за психологију и Катедре за педагогију Филозофског факултета у Косовској Митровици 2010. године.

Оцену о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертација кандидаткиње мр Татјане Компировић „Утицај породице на развој социјалних компетенција ученика“, израђена је у обиму од 216 страна текста следеће структуре: апстракт (на српском и енглеском језику), Увод (стр. 10-14), Теоријски оквир истраживања (81 страница текста) у оквиру којег су садржана следећа подпоглавља: Социјалне компетенције (стр. 14-39), Теорије социјалног развоја деце (стр. 39-50), Теоријски модели социјалних компетенција (стр. 50-62), Породица (стр. 62-72), Породични односи и родитељски поступци из аспекта васпитних димензија (стр. 72-80), Васпитни стилови родитеља (стр. 80-95). Методолошки оквир рада садржи потпуни опис методологије истраживања, са свим потребним елементима (стр. 95-117). Анализу и интерпретација емпиријски изведених резултата истраживања дата је у засебној целини (стр. 117-170). Закључна разматрања и предлози мера приказани су на 12 страница текста (стр. 170-182), а затим следи попис коришћене литературе (стр. 182-205), као и пакет коришћених инструмената истраживања (стр. 205-216). Комисија констатује да је структура наведених поглавља сасвим задовољавајућа, јер садржи све потребне структуралне елементе теоријског и емпиријског елаборирања наведене теме.

Кандидаткиња Компировић је у теоријском делу рада пажљиво изложила суштину феномена социјалних компетенција. Овај феномен разматра на основу доброг увида у домаћу и страну литературу, нарочито на енглеском језику. Покушавајући да дође до прецизне дефиниције социјалних компетенција, кандидаткиња у раду истиче вишезначност и комплексност овог појма. Сходно томе, објашњењу и одређењу социјалних компетенција приступа из више аспеката. На основу доброг познавања стручне литературе са овог подручја, она закључује да је појам социјалних компетенција био у фокусу пажње теоретичара различитих научних дисциплина из области друштвених наука. Тиме је у раду кандидаткиња указала на мултидисциплинарност и комплексност овог конструкта.

У теоријским проучавањима она указује на повезаност социјалних компетенција и социјалних вештина. Бавећи се објашњењем и дефинисањем социјалних вештина, кандидаткиња наглашава неопходност разликовања социјалних вештина од социјалних компетенција, наводећи да се у пракси ова два појма често поистовећују. Зато се у раду истиче да су социјалне вештине под-област или суб-домен социјалних компетенција.

У дисертацији су издвојени и проучавани најважнији фактори развоја социјалних компетенција ученика. Осим породице, као фактори развоја социјалних компетенција ученика разматрају се школа, вршњаци и мас-медији. Поред тога, у раду

су детаљно елаборирана различита теоријска полазишта у тумачењу социјалног развоја детета, као и различити теоријски модели социјалних компетенција.

Прочавајући породицу као кључни фактор у развоју социјалних компетенција ученика, кандидаткиња детаљно образлаже поимање породице, типове породица и савремене функције породице. Главно тежиште рада даље усмерава на испитивање важних карактеристика и обележја породице и породичних односа, који имају директан и индиректан утицај на развој социјалних компетенција деце. У раду се истиче да породица представља прву социјалну средину детета као и да дете своја прва социјална искуства стиче у породици. Породица представља један од кључних агенаса социјализације, чији је циљ да деца усвоје и интернализују вредности друштвене заједнице којој припадају. Сходно томе у раду се истиче да породица има први и најдиректнији утицај на развој социјалних компетенција деце. Вредност породице у погледу проучаваног утицаја јесте да помогне да се људска јединка од биолошког бића трансформише у личност са својим специфичним карактеристикама и да развије социјално релевантне облике понашања. Имајући у виду чињеницу да су породица и обрасци понашања у њој директној вези са усвајањем вредности и развијањем ставова детета, те да дете у највећој мери у свом понашању уграђује вредности и ставове из породице, у раду је централно место дато проучавању димензија васпитања и васпитних стилова родитеља референтних за развој социјалних компетенција деце.

На основу свега тога можемо констатовати да је кандидаткиња обухватила сва битна теоријска питања утицаја породице на развој социјалних компетенција ученика и разјаснила их у складу са захтевима педагошке науке и њој сродних дисциплина.

На теоријска сазнања и промишљања изложена у раду, логично се наставља емпиријски део и резултати до којих се дошло у процесу истраживања. У емпиријском делу дисертације јасно и методолошки коректно је операционализован предмет истраживања, дефинисани су циљ и задаци истраживања, постављена је генерална хипотеза и посебне хипотезе. Истраживање је обухватило 705 ученика седмих и осмих разреда основних школа на простору Косова и Метохије. Величина узорка је репрезентативна, тако да се добијени резултати могу сматрати поузданим.

У истраживању је примењена дескриптивно-аналитичка метода и технике анкетаирања и скалирања. За сваку коришћену технику кандидаткиња је користила стандардизоване инструменте истраживања: **Упитник основних социодемографских података**, **Скала социјалног понашања у школи** (субскала социјалне компетентности и субскала антисоцијалног понашања) аутора К. Мерела (*The School Social Behavior Scales, Second Edition, Merrell, 2002*) и **Скала васпитних ставова** (субскала за мерење топлог; субскала за мерење хладног; субскала за мерење ограничавајућег и субскала за мерење попустљивог васпитања)-аутора Генц и Коцопељић (1995).

За обраду података истраживања коришћена је дескриптивна статистика. Подаци добијени у овом истраживању обрађени су у статистичком пакету SPSS (IBM SPSS Statistics Version 20). Примењени инструментариј омогућио је израчунавање мера фреквенције између различитих сегмената, мере централне тенденције и варијабилности, хи-квадрата и коефицијента корелације. Од сложенијих поступака примењени су: анализа варијансе, Шефе (Scheffe) тест и регресиона анализа.

У делу дисертације под насловом *Анализа и интерпретација резултата истраживања* прегледно су приказани и анализирани емпиријски изведени резултати истраживања. У оквиру сваког истраживачког задатка, приказани су добијени резултати и исказан је статус полазне претпоставке. Приказани емпиријски материјал потврдио је општу хипотезу од које је кандидаткиња пошла да *постоји значајан утицај породице на развој социјалних компетенција ученика, како у погледу димензија васпитних стилова родитеља, тако и у погледу социодемографских карактеристика породице.*

У делу рада под називом *Закључна разматрања*, кандидаткиња је сумирала укупна сазнања до којих је дошла у фази теоријских истраживања, као и у фази емпиријских истраживања. На основу тога у раду су дате препоруке за потпуније сагледавање утицаја који породица остварује у погледу развоја социјалних компетенција ученика.

Целокупно теоријско и емпиријско проучавање и истраживање проблематике дефинисане као „*Утицај породице на развој социјалних компетенција ученика*“ засновано је на 288 библиографских јединица домаће и стране литературе. Сви извори су коректно коришћени.

На основу изнешених опсервација и прегледаног рукописа докторске дисертације, Комисија је утврдила да оквирни садржај, предмет, циљ и хипотезе, као и представљени резултати научно-истраживачког рада и њихов значај са становишта актуелности у педагошкој науци, у потпуности одговарају пријављеној теми: „*Утицај породице на развој социјалних компетенција ученика*“.

Научни резултати докторске дисертације

Проблем утицаја породице на развијање социјалних компетенција ученика је веома актуелан и до сада није истраживан на начин како је то овим радом учињено. Досадашња истраживања, реализована у нашој средини, нису у довољној мери и на свеобухватан начин настојала да истраже утицај породице на развој социјалних компетенција ученика. Нарочито недостају истраживања у којима се ова веза разматра са аспекта различитих стилова у васпитању и социодемографских карактеристика породице. Овим истраживањем дат је допринос бољем сагледавању тог проблема, како у смислу теоријских разматрања и анализа, тако и у смислу спроведеног емпиријског истраживања, које је усмерено на разумевање повезаности, која постоји између сваког дефинисаног васпитног стила родитеља (посебно оца, посебно мајке) и социјалних компетенција деце. Поред тога, важно је истаћи, да је истраживање дало више значајних резултата који ближе одређују и објашњавају повезаност социјалних компетенција ученика и испитиваних социодемографских карактеристика породице. У том смислу докторска дисертација кандидаткиње Компировић представља значајан напредак да се овај проблем свеобухватније истражи и разјасни.

Спроведено истраживање, приказано у докторској дисертацији указало је на следеће резултате:

- Резултатима истраживања утврђено је да је најдоминантнији васпитни стил родитеља испитиваног узорка топло-попустљиви;
- Резултатима истраживања утврђено је да постоје разлике у васпитним стиливима родитеља, односно да су мајке у односу на очеве процењене као топлије и емотивно укљученије. На основу резултата може се закључити да је брига о деци у породицама на простору Косова и Метохије, још увек и у највећој мери поверена мајкама, те да су оне укљученије и посвећеније у подизању и васпитавању деце, а да је овај аспект свакодневних активности код очева мање заступљен;
- Истраживање је показало да је различитост васпитних стилова родитеља условљена полом деце. Прецизније речено, резултати указују на чињеницу да су родитељска топлина и попустљивост обележја васпитања женске деце, док је хладан и ограничавајући однос у васпитању карактеристичан за дечаке. Овакви резултати наводе на закључак да су родитељски поступци и разлике у њима профилисани културолошким и родним разликама које су присутне у породицама на простору Косова и Метохије. У погледу испитивања разлика у социјалним компетенцијама ученика у односу на пол, према резултатима истраживања, издваја се податак да су девојчице социјално компетентније од дечака. Сходно анализи резултата истраживања, закључује се да су израженије социјалне компетенције ученика женског пола у односу на ученике мушког

пола, резултат родно условљених понашања и функционисања у групи, што је идентификовано и у погледу различитости васпитних стилова родитеља у односу на пол детета. У погледу испитивања разлика у антисоцијалном понашању ученика у односу на пол, издваја се податак да дечаци имају чешћа антисоцијална понашања у односу на девојчице. Анализа добијених резултата упућује на закључак да се разлике девојчица и дечака у погледу антисоцијалног понашања могу повезати са културолошким разликама у васпитању мушке и женске деце.

- У погледу односа школског успеха ученика и васпитних стилова родитеља, резултати истраживања указали су на чињеницу да се топлина и попустљивост издвајају као значајни предиктори бољег школског успеха деце, супротно ограничавању и хладноћи у васпитању, који корелирају са лошијим школским успехом ученика. Резултати истраживања јасно указују и на чињеницу да је школски успех у знатној мери повезан са социјалним компетенцијама. Ученици са бољим школским успехом процењени су као социјално компетентнији, док слабији школски успех ученика корелира са мањим степеном социјалне компетенције. Резултати истраживања показали су да је школски успех у знатној мери повезан са антисоцијалним понашањем. Слабији школски успех ученика корелира са израженијим антисоцијалним понашањем ученика, док ученици са бољим школским успехом имају мање заступљена антисоцијална понашања. На основу анализираних резултата закључак је да ученици са лошијим школским успехом немају изграђене одговарајуће социјалне вештине и компетенције, па су често неприхваћени од стране социјално компетентних вршњака.
- Резултатима истраживања утврђено је да ниво образовања родитеља корелира са њиховим васпитним стилима. Резултати упућују на закључак да образовни ресурси родитеља и ниво знања о развојним карактеристикама, потребама и функционисању деце, знатно моделују и одређују васпитне поступке према деци. У погледу односа образовања родитеља и социјалних компетенција ученика, такође су утврђене корелације. Истраживање је показало да код ученика чији родитељи имају ниже образовање постоји значајан дефицит у погледу социјалних компетенција. Супротно њима, ученици чији родитељи имају средње и високо образовање показују значајно виши ниво социјалних компетенција. Овакве релације упућују на закључак, да ниво образовања родитеља, значајно предвиђа и са вишим нивоом образовања повећава родитељска очекивања везана за социјално компетентно понашање њихове деце.
- Истраживањем је утврђено да ученици са подручја „енклава“ показују знатно виши ниво социјалних компетенција у односу на ученике са подручја севера Косова и Метохије. Такође, утврђено је да ученици са подручја „енклава“ знатно ређе показују антисоцијална понашања у односу на ученике са подручја севера Косова и Метохије. На основу анализе резултата, закључак је да је боља социјална компетентност ученика из енклава у односу на ученике са севера Косова и Метохије, заправо резултат мањег броја ученика у одељењима у школама на подручју енклава. Мањи број ученика у одељењима, издваја се као протективан фактор.
- Резултатима истраживања утврђено је да је социјална компетентност значајна у предикцији антисоцијалног понашања код деце, другим речима код ученика код којих су израженије социјалне компетенције, мање су заступљена и манифестована антисоцијална понашања. Код ученика где постоји дефицит социјалних компетенција, утврђено је да су доминантнија антисоцијална понашања.
- Резултати истраживања приказани у докторској дисертацији указују на

чињеницу да се топло-попустљиви васпитни стил родитеља може повезати са најпожељнијим развојним исходима код деце. Попустљивост и топлина родитеља у васпитању и поступању са децом позитивно корелирају са социјалним компетенцијама код деце. Супротно томе, истраживање је посебно указало на негативну корелацију хладног васпитања мајке и слабијих социјалних компетенција деце. Овакав податак говори о неопходности постојања емоционалне топлине и блискости родитеља, нарочито мајке у подизању и васпитању деце. Нарушавање оваквог односа, ствара дистанцу и одбојност између мајке и детета, емотивну хладноћу и негативан тон у васпитним поступцима мајке, што неповољно утиче на развој социјалних компетенција деце.

- Истраживањем је утврђено да је топло и попустљиво васпитање родитеља, повезано са мањим степеном антисоцијалног понашања деце. Недостатак топлине и ригидна контрола, односно хладно и ограничавајуће васпитање родитеља показали су се значајним предикторима антисоцијалног понашања деце. Нарочито значајним, издваја се резултат да хладно васпитање мајке у највећој мери одређује и условљава антисоцијално понашање деце. Сprovedеним истраживањем дошло се до сазнања да се у породицама где постоји сувише забрана, много кажњавања, где постоји дефицит у емотивној блискости родитеља, нарочито мајки са својом децом, антисоцијално понашање јавља као чешћи облик понашања деце, него тамо где постоји толеранција, топлина и разумевање.

Истраживање представљено у докторској дисертацији мр Татјане Компировић допринело је размевању карактеристика појединачних односа у оквиру породице. На основу опсервираних резултата, у раду се јасно указује да неадекватна емоционална веза детета са родитељима, посебно са мајком, емоционално хладно и одбацујуће понашање родитеља, дефицит у пажњи и топлини, могу бити значајни фактори ризика за настанак и испољавање антисоцијалног понашања деце. Недостатак социјалних компетенција и незадовољавајући социјални односи деце, услед неадекватних васпитних поступака родитеља и неподобног ширег окружења, доприносе проблемима у антисоцијалном понашању деце.

Резултати рада указују на чињеницу да јачање социјалних компетенција и учење социјалних вештина које стоје у њиховој основи, може допринети превенцији антисоцијалног понашања деце и младих па би их било пожељно уградити у превентивне и интервентне програме у школама, са циљем укључивања ученика, наставника и родитеља у стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања. Такође, добијени резултати отварају простор за едукативни рад са родитељима у циљу подизања и јачања њихових компетенција у примени адекватних васпитних стилова.

Примењивост и корисност резултата у теорији и пракси

С обзиром на то да је докторска дисертација кандидаткиње мр Татјане Компировић, под насловом „Утицај породице на развој социјалних компетенција ученика“ занована на теоријском и емпиријском истраживању и да је током истраживања утврђен већи број научних и практичних резултата, може се констатовати да овакво комплексно истраживање представља значајан допринос за педагошку теорију и праксу. У теоријском смислу њен значај је у томе што је на основу анализе, засноване на пручавању обимне литературе и истраживања, потпуније сагледан утицај који породица остварује на развој социјалних компетенција ученика, а који до сад није разматран у мери у којој је то потребно. Резултати ове дисертације могу бити добра основа за даље и продубљеније проучавање ове проблематике, посебно у креирању подстицајних васпитних утицаја породице на социјалне компетенције деце.

Начин презентирања резултата научној јавности

Део научних резултата дисертације изложен је у следећим научним радовима:

- **Компировић, Т., Минић, В.** (2013). Породица као агенс развоја социјалних компетенција ученика. Ур. Бранко Јовановић, Међународни тематски зборник, *Појединац-породица-друштво у транзицији*. Филозофски факултет, Косовска Митровица, 336-357.
- **Компировић, Т.** (2014). Influence of family on the development of children's social competence. *Lifelong learning: Continuous education for sustainable development*, 12 (I), 112-114.
- Минић, В. Л., **Компировић, Т.** (2014). Функције и проблеми савремене породице у васпитању деце раног узраста. *Зборник радова Учитељског факултета*, Призрен-Лепосавић, (8), 27-40.

С обзиром на то да рад има битан научни значај и да су резултати применљиви у практичном смислу у правцу креирања подстицајног породичног окружења у погледу формирања и развијања социјалних компетенција ученика, овај рад би било пожељно представити научној јавности у виду монографије. Након спроведене јавне одбране, кандидаткиња може више сегмената дисертације публиковати у референтним научним часописима националног или међународног значаја, као и на националним и међународним научним и стручним скуповима.

Главни допринос дисертације (текст до 100 речи)

Докторска дисертација кандидаткиње мр Татјане Компировић бави се сложеном проблематиком сагледавања васпитних утицаја породице у погледу развоја социјалних компетенција ученика. У теоријском делу рада кандидаткиња је аргументовано и синтетизовано изложила суштину феномена социјалних компетенција, бавећи се највише утицајима које породица остварује у погледу развијања и формирања социјалних компетенција ученика. Анализе и закључци у овом делу рада су аргументовани и поуздани, те показују добру оспособљеност кандидаткиње у тумачењу савремених токова у овом подручју.

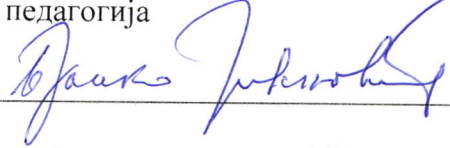
Емпиријска верификација основних теоријских постулата показује упознатост кандидаткиње са статистичким параметрима који су омогућили добијање поузданих закључака. Посебан научни допринос, емпиријски изведених резултата ове докторске дисертације, огледа се у расветљавању утицаја породице на развој социјалних компетенција ученика посматрано кроз призму васпитних стилова родитеља и социодемографских карактеристика породице.

Докторска дисертација мр Татјане Компировић под насловом „Утицај породице на развој социјалних компетенција ученика“ има шири смисао и значење. Корисна је за утемељивање и истицање значаја породице у погледу утицаја које остварује у области развоја социјалних компетенција деце, али представља и значајан подстицај за даља проучавања, истраживања и верификацију овог проблема.

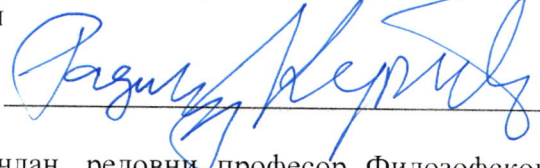
НА ОСНОВУ СВЕГА ИЗНЕТОГ У ОВОМ ИЗВЕШТАЈУ ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ МР ТАТЈАНА КОМПИРОВИЋ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. 55. ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. 64. и 69. СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА У ПРИШТИНИ.

КОМИСИЈА

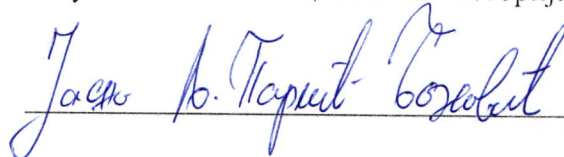
1. Проф. др Бранко Јовановић-ментор, редовни професор Филозофског факултета, Универзитет у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, научна област- Педагошке науке, ужа научна област-Општа педагогија

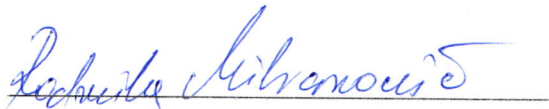
2. Проф. др Радивоје Кулић, члан, редовни професор Учитељског факултета у Призрену-Лепосавић, Универзитет у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, научна област-Педагошке науке, ужа научна област-Образовање одраслих и Савремени педагошки правци

3. Проф. др Јасна Љ. Парлић Божовић, члан, редовни професор Филозофског факултета, Универзитет у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, научна област-Педагошке науке, ужа научна област-Национална историја педагогије

4. Проф. др Радмила Миловановић, члан, ванредни професор Факултета педагошких наука, Универзитет у Крагујевцу-Јагодина, научна област- Психолошке науке, ужа научна област Медицинско-психолошке науке (интерполарни ниво)

5. Доц. др Игор Ђурић, члан, доцент Филозофског факултета, Универзитет у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, научна област-Педагошке науке, ужа научна област- Образовање одраслих и Савремени педагошки правци

